

Mads Brandsen

Kandidat i pædagogisk filosofi

Folkeskolelærer 7 år i praksis

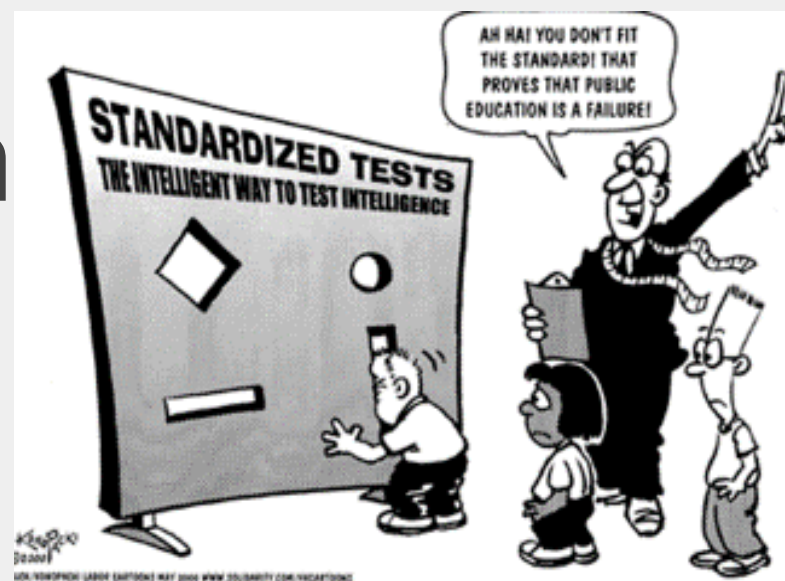
Publikationer:

- Det 21. århundrede skills - den "nye" pædagogiske og didaktiske orienteringshorisont. Liv i skolen med arbejdstitlen 21 st Century Learning Skills.
- Da synlig læring blev et stridsbegreb. Relationel Praksis, (Volume 7), nummer 1, 48-61. Peer review artikel.
- Synlig læring - en invitation til en dialog. Angelsaksisk pædagogik. Liv i Skolen. Nummer 1, 38-45.
- Ved at udgive en bog om professionelle læringsfællesskaber på Dafolo. Redaktør på bogen og skrive to artikler om deprivatisering og ledelse af PLF

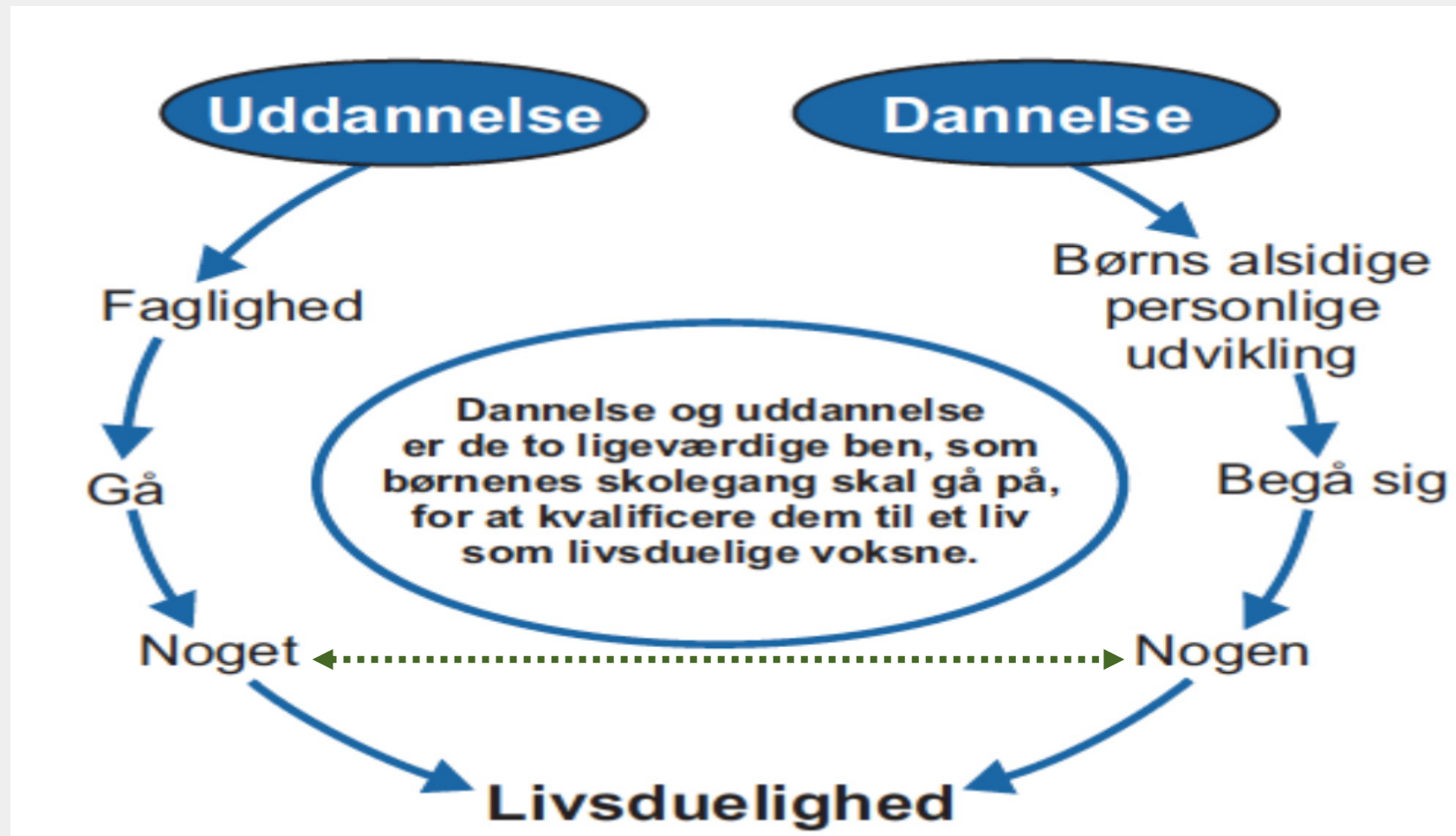
Hvad betyder det, når dannelse er en central del af undervisningen?

Perspektiver på forholdet mellem
dannelse og undervisning

HVAD DANNELSE IKKE KAN VÆRE.....

Livsduelighed via undervisningens dobbelte formål.....

Hvad er dannelse – Bildung ?

Dannelsesbegrebets fremvækst placeres som regel til perioden 1770-1830. Bla: Herder, Kant, Humboldt, Herbart, Hegel og Grundtvig.

Dannelsesprocessens træk - Selvoverskridelse i det større

- 'Ophæves til almenhed'.
- Overskride egen verden, involvere sig med en større verden.
- Erfaringer der danner *personlighed*.
- Ændre *forholdelsesmåde* og ændre forhold mellem selvet og det sociale

Hvordan?

- Dannelsesrejsen: Hjem-ud-'hjem'.
- Den dobbelte åbning (Klafki).

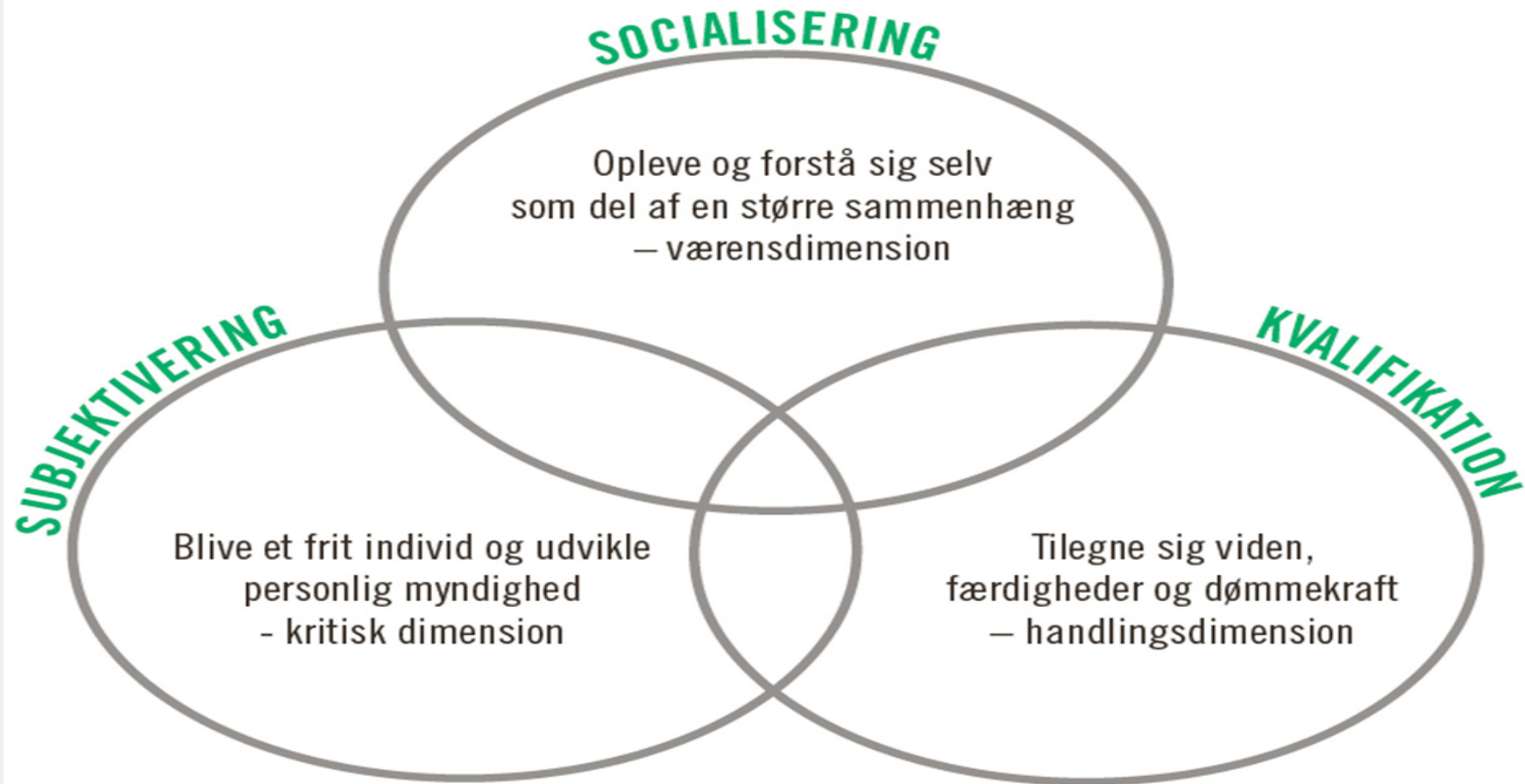
Kilde: Lars Geer Hammershøj

Det pædagogiske paradoks – ikke udefra styre det indre.

Hvad udgør kernen i den almene dannelsesteorien?

Dannelsestrekanten. (Kilde: Alexander von Oettingen. Almen dannelse)

Dannelsesprocessens faser

Kilde: Lars Geer Hammershøj

0) Anledningsfasen

- Fornemmelsen af at gå glip af noget

1) Åbningsfasen

- Tilbageholde et vanligt 'nej'
- Subjektet åbner sig for verden

2) Overskridelsesfasen

- Verden åbner sig for subjektet
- Begejstret stemning: Verden opleves som større

3) Erfaringsfasen

- Gør en erfaring: Ændring måden at *forholde* sig på
- Foruroligende stemning: Forpurrer ens forventninger

4) Refleksionsfasen

- Forsøger at sætte ord på erfaringen
- *Personliggørelse*. Fortolke erfaringen ift. fortællingen om en selv

Dannelses i overblik

Elevcentreret		Videnscentreret
<p>Formal dannelse</p> <p>Her er fokus på "at lære at lære"</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Subjekt filosofi/indre perspektiv 2. Erfaringspædagogik 3. Helhedsskolen 4. Tværfaglig tilgang 5. Læreren "tilrettelægger" og "iscenesætter". 6. Eleven tilegner sig "verden" 7. Holistisk tilgang <p>Rødder: Locke og Rousseau</p>	<p style="text-align: center;">→</p> <p>Kategorial dannelse</p> <p>Her er fokus på "at lære gennem eksempler"</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Subjekt i social sammenhæng 2. Social konstruktivisme 3. Skole styret af rammelov med vejledende, åbne læseplaner 4. Personlig erfaringer med eksemplariske færdigheder og tværfaglige tematiske problemer 5. Lærer-elev dialog 6. Vekslen mellem metoder <p>Rødder hos Klafki</p>	<p style="text-align: center;">←</p> <p>Material dannelse</p> <p>Her er fokus på "at lære så meget som muligt"</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Objekt filosofi/ydre perspektiv 2. Curriculumteorier (Kanon-læseplaner) 3. Grundlæggende kundskaber 4. Faglig tænkning 5. Læreren "udvælger" og "formidler". "Verden" transmitteres til eleven 6. Sekventielle metoder <p>Rødder: Descartes og Kant</p>

Perspektiver på undervisning og dannelse?

(Kilde: AlexandervonOettingen. Undervisning er dannelse)

- Undervisningens er en pædagogisk intention om at lære elever noget.
- Undervisning er noget, der foregår mellem mennesker. Det er en helt almindelig og naturlig samværsform, hvor vi viser til rette gennem samtalen.
- I sin undervisning viser læreren sine elever det, som bogstaveligt talt ligger *under*. Eleven ser ikke verden ved bare at opholde sig i den.
- Eleven har brug for at få verden vist, så den fremtræder i sin rette *mening* og *sammenhæng*. Hvad er vigtigt at lægge mærke til? Hvad kommer først, og hvad ligger under noget andet?
- Verden underviser ikke selv, den må vises eller rettere didaktiseres, så den kan læres.

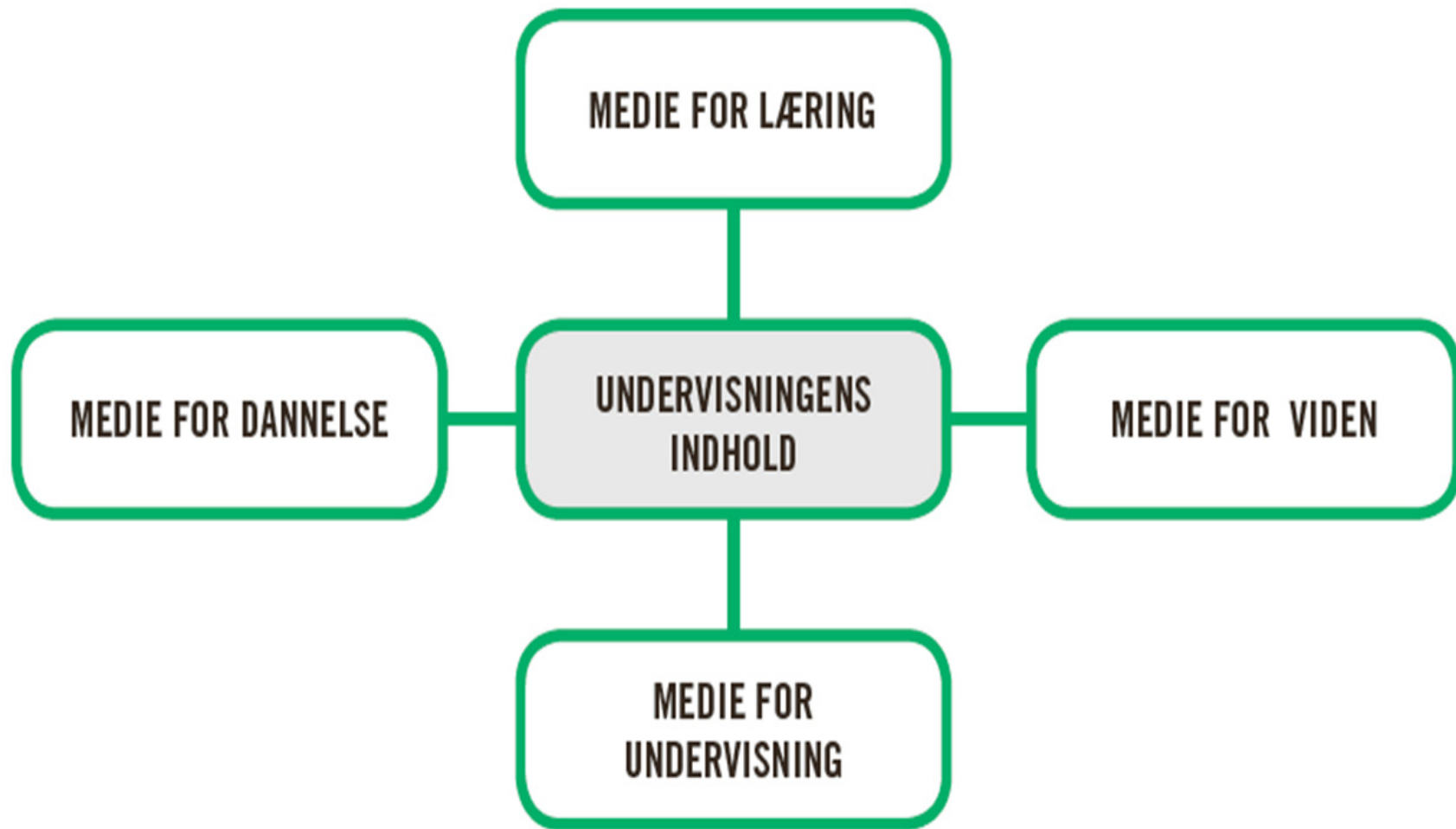
Perspektiver på undervisning og dannelse?

(Kilde: AlexandervonOettingen. Undervisning er dannelse)

- Vi må altså skelne mellem en *naturlig læring* og "ubevidst" socialisering, hvor vi struktureret lærer gennem skolens fag, samt dannelse, der er en livslang proces.
- Undervisning er dannende, når elever herigennem lærer at se verden i et større perspektiv og blive socialt ansvarlige. - når de udvikle deres egen personlighed og samtidig ved, hvordan de kan indgå i store og små fællesskaber.
- Undervisning og dannelse handler om, at elever får et ansvarligt forhold til sig selv, de andre og den verden de er en del af gennem undervisningens indhold, fag og processer.

Undervisningsindholdet som medie.

(Kilde: Alexandervon Oettingen. Almen dannelse)

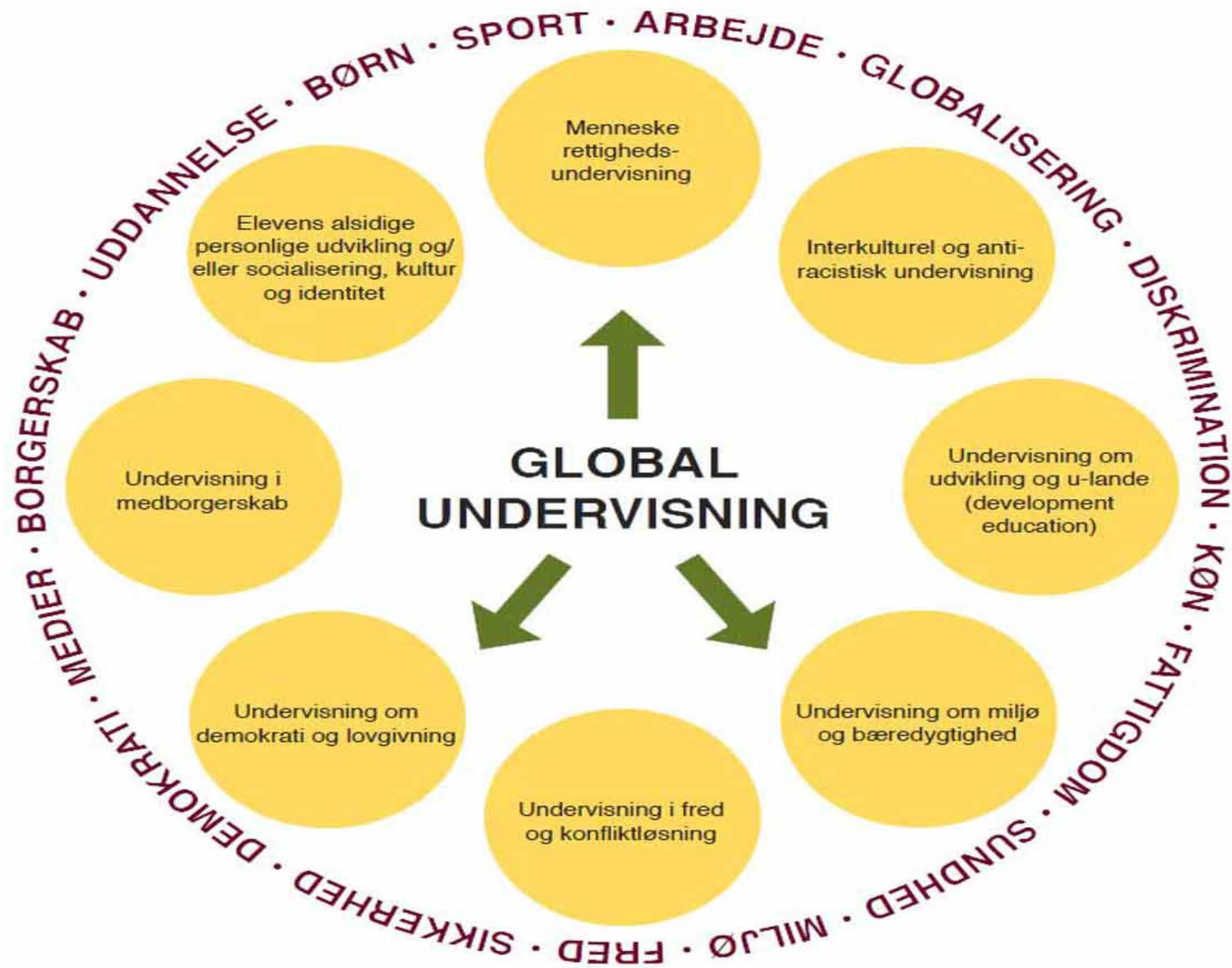
Forskelle der gør forskelle...

Skolens opgaver	Hvad?	Kernekompetence i særlig spil.
Disciplin	Disciplin er det, der skaber rammerne for, at børnene både kan trives og lære.	Klasseledelse
Undervisning <i>noget</i> (Læring)	<ul style="list-style-type: none"> - Fagene fører eleverne ind i en almen fælles kultur og erkendelse. - Undervisningen kobler sagens objektive strukturer med elevens selvvirksomme og subjektive erfaringer for at tage personligt stilling til indholdet.	Didaktik/fagdidaktik
Vejledende samtaler <i>Ubestemt/Nogen</i> (Dannelse)	<ul style="list-style-type: none"> - Parterne søger mulige svar og det "gode liv" via den dannende samtale. - Læreren mere erfaring med ikke monopol - Peger ud af over læring og ind i elevens livslange personlige dannelsesproces.	Relationskompetence

Hvad skal/kunne didaktiseres i undervisningen?

(Efter Klafki. Kategorial dannelsesteori)

- At **kategorisere** (begrebsliggøres, opdeling, sammenhæng) er en forudsætning for at fortolke og forstå, og forståelse er en forudsætning for dannelse.
- Når eleven og fagets kategorier mødes åbner eleven sig for verden og verden for eleven.
- Det **eksemplariske princip**. Det er af afgørende betydning at læreren vælger eksempler der er eksemplariske for større sammenhænge.
- **Epokale nøgleproblemer** (indflydelsen fra kritisk filosofi): Fagene skal samarbejde om at analysere nøglebegreberne og komme med løsningsbud på fx spørgsmålene:
  - Fredsspørgsmålet og årsager til krig
  - Natur og ressourcer
  - Den samfundsskabte ulighed
  - De elektroniske styrings-, informations- og kommunikationsmedier
  - Forholdet mellem subjektet og dets nærmeste medmennesker.
- **Målet** er at udvikle elevernes selvbestemmelsesevne, medbestemmelsesevne og solidaritet.

Kommentar

Spørgsmål